

N° 19.

Sestdeenâ, 6. (18.) Mai

1872.

Makfa par gabbu: Mahjas weefis 1 rubl., pastes nauda 60 kap.

Mahditajs.

Ceſſchemmes ſinnas. No Rihgas: Wif. gubernators iskreifojis, — mahjitaju apdahwinaschana ar ordeneem, — labdarr. beedribai jauna preeſchneeze, — Rihgas-Dinab. dselsu-zelſch un Kurſemmes dselsu-zelſch. No Kuldigas: Latw. weefbas wallars. No Dundangas: pahr to pils degſchannu. No Pehterburgas: Keisera isbrauzis us Barſkoje-S., — Seelfiſtis Meſſeje Hawanna. No Karlowas: Kaufchanahs. Ahrſemmes ſinnas. No Wahjsemmes: Elſafet un Lotrinai nepatit Bahju rekrufchu lillums, — Kardinals Hohenlohe, — Jeſuiti, — Wennoniti. No Spantjas: karſchs ar Karlſteem. No Turzijas: dumpja jaufmas dehl trohna mantofchanas. No Perſijas: pahr baddu. Jaunakahs ſinnas.

Kapeh Kurſemme zematus us 12 gabdeem ween driht isrentelt, bet Wifsemme us 6 gabdeem. Behrus audſinacht grubit. Pehteris un Tſchaulſte. Grahmatu ſinna. Rihgas Latw. beedr. Rihgas Latw. labb. beedr. Jonatana beedriba.

Peeliffumâ. Saudehts gohds. Mihles lunges ſohbugalles!

Ceſſchemmes ſinnas.

No Rihgas. Wifsemmes gubernators barons Wrangel 30tâ April isbrauzo to winna pahrwaldifchanai ustizzetu Wifsemmes guberniju pahraudſiht.

Wehl no Rihgas. Augstais Kungs un Keisera ar ihpaschu pawehleschanu no 16ta April Wifsaugstaki apdahwinajis ar Sw. Wladimira ordeni no 4tas klaffes to zittreifeju Mihzes mahjitaju Brasche; ar Stanislawo ordeni no 2tas klaffes to mahjitaju pee Katrihnes ſkolas Pehterburgâ, Seeberg, ar ſelta kruſtu to Rehwoles ſuperdentu Girgenſohn, Kursemmes baſnizteefas affeffori, Dalbas mahjitaju Kupffer, Rihgas Reformeſchu draudſes mahjitaju un Rihgas baſnizteefas affeffori Iken, un wehl daschus zittus.

— Rihgas Latweeſchu labdarrifchanas beedribas lihdsſchinniga preeſchneeze, Kammberg madama, 1mâ Mai ſawu preeſchneezes ammatu noliffa. Winna

pa teem 1½ gabdeem ſawu ammatu uszihrtigi walbidama, leelu pateizibu ispelnijufe. Winna wehl jo prohjam usnehmusehs palitt par ſauſchu-kehka preeſchneezi. Winnas weeta par beedribas preeſchneezi tiffa iswehleta Koſlowſki madama.

— Rihgas-Dinaburgas dselsu-zelkâ irr no 1ma Mai daschas pawehrtifchanas notiffuſchas braukſchannas laifos, un prohiti tâ: no Rihgas brauzeju reifas isbrauks tâpat lâ lihds ſchim, pulſt. 9 no rihta un pulſt. 6½ wallarâ, bet Dinaburgâ tahs aishahs pirma jau pulſt. 3, 12 minutes pehz puſsdeenas un ohtra pulſt. 12, 42 min. pehz puſsnachts. — No Dinaburgas brauzeju reifas isnahs, pirma pulſt. 4, 40 min. no rihta un ohtra pulſt. 5, 40 min. pehz puſsdeenas. Atnahs të Rihgâ, pirma pulſt. 10, 30 min. preeſch puſsdeenas un ohtra pulſt. 11, 30 min. nakti.

— Laſſam wahju awifes pahr to Selgawas dselsu-zelku, to buhwes lihds Moifſchkeem, — kurra isdarrifchana atwehleta ſchejenes lungam G. N. Pfab —, ſa tam waijagohit palitt gattawam lihds 16tu September 1873; bet tas isdarritajs lungs zerre to jau agral gattawu dabbuht. Par darba-wadditaju pee buhwefchanas effoht inſcheneeris John Pander lungs us apſtiprinaschannu waldischannai usrahdihts. — Wehl ſtahſta, ſa ſcho zelku buhſchoht tuhlin willt tahſat lihds Bruhſchu rohbeſchahm, ſur tas ſtarp Polangu un Kreetineem ſaweenotohs ar to dselsu-zelku, to Bruhſchi apnehmuſchees taiſiht lihds Klaipehdu, jeb Mehmeli. Pehterburgas lohpmannim Kain effoht jau atwehlehts, preeſch ſcha dselsu-zelka gabbala ſtiggu ismelleht ſtarp Moifſchkeem un Bruhſchu rohbeſchahm.

No Ruldigas. Latw. aw. raksta, ka turrenes Latweeschu 18ta April sawu pirmo „Latweeschu weefbas wakkaru“ noswinnejuschi raktuscha sablê. Preeks bijis redseht, zif gohdigi laudis noturrejuschees un kahda weenprahitiba wiffas kauschu kahrtas sabraudsejuse un ka muischneeks un semneeks weens ar ohtru latwiffi patreekufchees. Ap pufsnakti laimi wehlejuschi Keiseram un tad zitteem us weefibu atnahfufcheem augsteem un teizameem, kurren wahrdu peeminnoht jauneki lihds sawu „Sweits“ dseedajuschi. Dseedajuschi tad ar musiki tautas dseefmu: „Puht wehjin, dsenn laiwinu, Nissdenn manni Kurfemme ic.“ Weidsiht danzajuschi.

No Dumdangas pahr to pils degschanu Latweeschu awifes raksta ta: Pullsten 11 eefahzis laidars degt, kur lihds 120 gohwis sabeggufchas un til weens telfsch tizzis isglahbts. No tejenes wehtra leesmas dsinnuse us sirgu stalti, kam gan dahrs un zelfsch starpâ. Newarrejuschu ahtri atflehgas dabubht, tadeht tur sirgi un kunga brauzamee riht un darriht fadeggufchi. Mas ween sirgu un lectu isglahbuschi. Pils no stakka atkal bijuse labbu gabbalu nobht, bet leesmas gabjuschas pahr kanali pahri pils tohri, kas ar lubbam apfists. Newarrejuschu peektuht tohri dseht, jo truhzis tahdu trepju, uggunsfprizzes un wehl zittu dsehschamu rihtu. Kamehr no Talseem, 5 juhdes tahkumâ, labprahitigu uggunsdsehsjeu beedriba atsteigufchs, jau pils bijuse fagrufse. No pils arr newarrejuschu ne ko dauds isglahbt, jo ahra-puffe tai nebijufchas durris, bet no sehtas puffes ween un grahwis apfahrt. Til fudraba lectas, drufzin wefchas un daschas zittas lectas isneffuschu. No ka ugguns zehlees, to ihsti nesinnnoht, bet wiffi wairak dohmajohht, ka buhschoht no kahda besdeewiga rohkas peelasta. — Ghlas nebijufchas apdrohschinatas. Stahdi rehkinohht lihds 200,000 rubteem.

No Wehterburgas. 30ta April pullst 3¼ pehz pufsbeneas augstais Kungs un Keisers ar Leeftiu Wladimir Aleksandrowitsch isbrauzu us Barloje-Selo.

No Wehterburgas. Augstais Leelfirsts Aleksiej Aleksandrowitsch ar saweem pawaddoneem Februar mehnesi ainsahzis Sawannah pilssehta, Spaneeschu Amerikâ, kur tee ar leelu gohdu Winnu usnehmuschu un peedahwajuschu staltu dahrsa-pilli, kur pa to laiku padfihwoht. Bet Leelfirsts to nepeenehmis wis, teikdams, ka sawu deenesta darrischanu deht newarohht kuggi atstahht. Wiffi leelmanni, 50 karrites pretti braufuschu, kad Leelfirsts us semmi ghjis un fanemschana bijuse warren jauka ar musikseem, ballem un ar to Spaneescheem til patihkamu wehfschubaddischanoht, ko arr noturrejuschi. No turrenes Leelfirsts brauzis us Rio-Schaneiro pilssehtu Brasiliâ.

No Korkowas raksta, ka pa leeldeenahm, 17ta April bijuse leela kauschanahs kauschu starpâ. Pehz pufsd. p. 6 us Mikleta platscha kahdi peedsehruschu

zilwefi tilfuschu fanemti zeet, ko zitti pazeeretaji neh-muschu par kaunu. Us ta platscha effohht pilssehtas 1ma feschu, kur arri 2tra feschu waldischanai. Kad leels pulks kauschu tur sakrahjees, polizejai pretti turredamees, tad ohtras feschas pristaws Schmelow, kas, ka laudis falkohht, pats bijis labbaja lappâ, ugguns-dsehsjeu komandai pawehlejis us platscha eet un laudis aisdsiht. Schee nu ar johni streedami, daschus nogahjuschi garr semmi. Us to daschi krittuschu ugguns-dsehsjeu komandai pretti un tee atkal fewi aisstahwejuschi, un Schmelows redsedams, ka ta ne ko ne-isdarrihs un pats arr zaur almina sweedeenu galwâ eewainohht, fauzis sawus laudis atpallat. Pa tam arri gubernators tur atsteidsees. Laudis pa pilnam sakrahjuschees pee weena nofista saldata un weenas eewainotas seeweetes, ko gubernators pawehleja us polizeju west. Laudis pehz speedahs polizei-nammam klast un pagehreja, lai tohs sawangotohs isdohdohht, us ko gubernatos atteiza, ka tas newarohht notikt, un apfoblija, ka wainigohs bahrgi fohdischoht. Sashuttuschee laudis sweeda alminus us polizeju un fadausija wiffus lohpus un wahrtus un tad ghja prohjam. Gubernators negribbeja karra-wihrus fault, sinnadams, ka tad dascheem buhtu gals. — Ohtra deenâ, 18ta April jau ap pullst. 9 fapulzejahs leels pulks polizei-namma preekschâ un gubernators polizeimeisteram pawehleja kahdi nodaku saldatu turp fuhtht. Bet kad dstrdeja, ka to kauschu tur effohht leels pulks, tad fuh-tija wesselu bataljonu. Komandeeretajs offizeeris us platscha pawehleja saldateem staigahht, zerredams laudis ta isklidinaht, bet schee winnus apfmehta. Kad nu wehl wairak saldatu fanahza un laudis tohs ar almineem mehtaja, tad saldati bes kahdas pawehles us teem schahwa, zaur ko weenu noschahwa un wairakus eewainoja, arri weens offizeeris us zittas mahjas balkona tiffa nahwigi eewainohht. Gubernators aisleedsa schaut, bet tapat laudis isklidinaht, us ko tad schee dewahs us Woffenski platscha pee gubernatora mahjas, kur diwi kompanijas saldatu tiffa aisfuhhtas. Te tee laudis isturrejahs meerigati, bet pagehreja, lai tohs apzeetinatohs isdohdohht. No tejenes tee dewahs atpallat us Mikleta platscha, krita palizejas nammam wirjâ un tur wiffu pohstija, kas teem naggos tiffa. Te nu atbrauzu erzbiskaps Nektori un tas laudis pahrunnaja meerâ dohtees un lihds ar winnu eet us klostera Deewu peeluhgt. Ar to tee bij meerâ un nu ar erzbiskapu un gubernatoru, bes saldateem, ghja us klosteri, kur zekds Deewa luhgschanu noturreja. Pehz tam gubernators ghja atpallat un laudis liklahs isklidstohht. Bet pehz kahdas stundas laika tee atkal trahjahs kohpâ pee ohtras polizei mahjas us Nikolai platscha. Tur gan jau bij weena kompanija saldatu, bet tas bija par mas; tadeht gubernators fuhthija wehl diwas kompanijas palihgâ. Kad tahs atnahza, tad laudim jau bij isdewees polizei

mahjä tift eefschâ un kahdas teefas grahmatas is-
fweest abrä, kadeht tad general-major's Krapotniks
liffa kahdus schahweenus teem doht wirsä. Dum-
potaji wehl arween pagebreja, lai apzeetinatohs is-
dohdohht un fweeda ar almineem lohgd's. Pa tam
peenahza kahdi labprahgtigi kautini un luhdja, lai win-
neem wehloht to almins-fweedeju pullä jauktees.
Kad to waffu bij dabbujuschi, tad tee, kahdi 300
zilwefi, gahja teem pullä un tohs waddonus fawan-
goja, us fo zitti tuhlin isklidä un pullst. 8 Nilo-
lai plazzis paliffa tuffschs. Kahdi 40 zilwefi të tillä
fanemti zeet, — libds 23schu April 84. — Dumps-
chanä nokauti 4, nahwigi eewainoti 2, gruhth eewai-
noti 14 un weegli draggati 6. Polizejas ehtahm
flahde par 750 rubteem. Pristawu Schmelowu no-
zehla no ammata un nodewa teefahm.

Ahrsemmes sinnas.

No Wahzsemmes. Elsafe un Lottrina, kâ
tahs jaunafahs daffas pee Wahzsemmes, wehl dauds
Wahzu eeriktes newarroht eeraft un til labbi panest,
kâ tahm pehz Wahzsemmes liffumeem wajaga. Tä
taggad tur eet ar to liffumu, pehz kurra wiffieem
wihreescheem fawâ laikâ ja-usnemm karradeenests.
Kahdas 47,000 seewischlas no turrenes rakstijuschas
luhgschanas rakstu pee kanzlera firsta Bismarka, zaur
fo to luhds, lai wehl tuhlin ne-eeweddohht winnu
semme to Wahzsemmes rekruschu liffumu. Bet Bis-
marks tahm atbildejis, kâ winna warrâ tas nestah-
woht, scho liffumu pahrgrohsht un kâ, ja to tä
darritu, famaitatu to weenabibu, kahdâ Elsafei un
Lottrinai wajagohht stahwoht ar tahm zittahm
walstis daffahm. To winsch gan buhschoht darriht,
kâ wifs tas zil ween eespehjam, teekoht atweegli-
nahhtis un winsch sinnoht teescham, kâ arri winni drihs
atfihchoht, kâ karradeenests preeksch wihreescheem
effohht ta skohla, kur tee wihra dabu un tilkumus
eemanto. — No Strahsburgas wehl sinno, kâ tai
deenä, kad tur to studentu skohlu jeb uniwersiteti
atwehra, pa faktu kasteem kildas zehluschahs, kas to
preeku gribbejuschas famaitahht Wahzeescheem. Fran-
zuschu tur wehl effohht pa pilnam un schee, kas pa-
fchi negribbejuschi trohlfni zelt, rihdijuschu zittus ir
pat kahdus dubtu-wahzeeschus, kas par labbu maffu
pehz winnu stabules danzjuschi. Lai nu gan daschs
tizzis eebahstis kurnä, tomehr Wahzeeschi dauds pah
winnu trohlfni ne-effohht wis istaisijuschu. Berre,
kâ no ta laika, kad wiffieem nemeerigeem Franzuscheem
no turrenes buhs ja-aiseet, tas irr, uahkofschâ rud-
deni, wifs nemeers pilnigi norimschoht. — Wahz-
semmes keiseris effohht par to dusmigs, kâ pahwests
to kardinali Hohenlohe nepeenehmis par Wahzsem-
mes wehstneeku, jo tas israhdohht, kâ pahwests tur-
roht kaunu prahthu us Wahzsemmi, jo ar to winsch
ne ween keiseru, bet wiffu semmi effohht neewajis un
tur bes eenaida un zihnischanahs abbeju starpâ ne-
warroht palift. Pahwests gan palaischotees us Fran-

zju un us Spaniju, kur tam dauds draugi un zee-
nitaji, bet Wahzsemme un Italijs tam effohht pretti.
— Is Bosenes raksta, kâ tur tee ahrsemju Jesuiti
effohht waldischanu luhguschu, lai winneem nowehloht
ilgaku laiku us ais-eeschanu no Wahzsemmes un
dabbujuschu arr' terminu us 3 libds 4 mehnescheem.
— Zittä weetä atkal kibbele ar Mennoniteem, kam tij-
zibas liffums aisleedschoht karradeenestâ eestahtees.
Bet kad nu Wahzsemmes waldischana scheem ne kahdu
ihpafchu brihwibu newarr nowehlehts, tad ar warru
tohs gehrbjoht saldatu mundeerâ eefschâ. — Firsts
Bismarks us laiku atstahjis fawus ammata darbus
un aisgahjis us fawu dsimteni Warzin, atpubstees.
— Kibbeles ar garrigneekem wehl ne kâ nemit-
tejahs un schee skubbina tumfchakohs kaudis libds
ar winneem prett waldischanu zeltees.

No Spanijas. No turrenes pah to dumpja
karru nahht daschadas sinnas, kas zitta zittai pretti
flann. Stahstija, kâ Karliteem drihs jabeidsotees,
kâ to karru warroht jau par pawiffam pabeigtu us-
flattihht, të atkal, kâ tur un tur kahwufchees, bet il
reis gan tä, kâ Karlisti uswarreti. Tomehr, pehz
jaunafahm sinnaht no 1ma (13ta) Mai, Spani-
jas waldischana no tautas weetneeku jeb kortesu
fapulzes pagehrejuje, kâ buhs wehl 40,000 karrä-
wihrus us kahjahm rihchoht. — Don Karlos pats
ne-effohht wis zeet fanemts, bet kâ fakla, eespruzzis
atkal atpakkat Franzija. — Kad bij pee faweem
draugu pulkeem pats atnahjis ar mas naudas kab-
batâ, tad pee Weras fawus pulkus pahrraudsi-
jis, jo bijuschu tur kahdi 5000 wihri. Weenu
generali, kas tam padohmu bewis, lai tahlak ne-
ei-
joht, Karlos tuhlin aisdsinnis prohjam un weens
preesteris arr të atnahjis, fawam kehniham rohku
butschohht. Bet të jau tuhlin kehniha karrotaji no
Mineera wadditi, teem bijuschu us fakla, kas Karli-
stus fakahwuschu tä, kâ 38 teem nokahwuschu un
735 nowangojuschi. Tad nu tam 4000 wehl pa-
liffuschu isklidnoti un Karlos pats laimigi isfpruz-
zis. — Zittäs weetäs waddoni pafchi libds ar fa-
weem pulkeem eerohtschus nomettuschu un padewu-
schees. Tomehr ar to wehl naw wifs pabeigts. Zittur
wehl wairal tuhlfstoschi Karlistu stahwoht; preesteri
atstahjoht fawas draudses un skohlmeisteri fawas
skohlas, ar Karliteem heedrodamees. Wiffas sinnas
to gan leezina, kâ Karliteem ne-isdohschotees.

No Turzijas. Is Konstantinopeles sinno,
kâ tur leels nemeers ruhgstohht, lai gan tas wehl
naw spruzzis laukâ, un kâ, ja tas laukâ spruktu,
tai walstei deesgan flahdes darritu. Bes wiffieem
zitteem eemesleem, kas us nemeeru kuhda, weens tas
leelafais, kas schobrihd' tur pa kauschu galwahm
grohsahs un tas irr tas: kam pehz taggadeja sultana
mirschanas buhs to waldischanu usnemt? — Schi
leeta wehl, kamehr taggadejs sultans walda, buhtu
meerâ paliffuse; bet Italijs kehnihsch nupat kahdu
grahsa fungu us Konstantinopeli fuhthjis, Turzijas

krohna-mantineekam par gohda-dahwanu aisnesti ffaistu sohbeno. Nu tal waijadseja sannaht, kurfchs tas krohna-mantineeks irr. Jau 500 gaddus no weetes tur pastahwejis tas liffums, ka ikreis no sultana familijas tas wezzakais wihreets krohni eemanto, — un tas tadeht ta nolifts, lai kahdu reis behrnu ne-eezeltu par walbineeku. Ta nu dauds reisahm ne wis sultana dehis, bet brahlis to waldischanu mantoja, zaur ko reisahm gan notifka, ka sultans gribbedams, lai winna dehis teef par walbineeku, fawu brahli nogallinaja. Abdul Medschids 1861ma gadda nomirdams, atstahja 7 dehlus. Bet pehz pastahwedama liffuma winna brahlis Abdul Aziz waldischanu mantoja. Schim taggad walbidamam Abdul Azizam irr 4 dehli, kurre wezzakais Sussuf Szeddin 1857 g. dsimmis, pirms tehws par sultanu tizzis un tee trihs jaunatee dehli winnam waldoht dsimmuschi. Bet tas wezzakais sultana familija taggad pehz sultana pascha irr 1846ta gadda dsimmis wezza sultana Abdul Medschida wezzakais dehis Murad Effendi un tam nu peekriht ta krohna mantofchana. — Bet taggadejs sultans nodohmajis fawu dehlu Sussufu Szeddin par krohna-mantineeku nofazziht. Un kad nu wehl Amerikas wehstneeks sultanam schahdu padohmu dewis, tad laudis par to paliffuschi jo nitni un nesinn, kas tur istiks un kas nu to fuhitito gohda-sohbeno fanems. Stahsta arr, ka taggadejs sultans johneem ne mas ne-effoht pee pilna prahta un ka winna dehis tas Sussuf Szeddin effoht dikti flitti audfinahs, ka pa sultanu nemaš nederroht; tillai tas wezza sultana dehis Murad Effendi effoht berrigs. Schim arr dauds prettineeku, tapehz, ka pa leelwestru buhdams, dauds augstmannus atlaidis no krohna-deenesta, gribbedams walfts mantu taupiht.

No Persijas. Awises wehl newarr beigt sinnoht pah to negantu baddu, kas wehl arween tur walda. Rastu weddejs no Londones beedribas, kas apnehmufchs Persijas baddu remdeht, pa telegrafu Sschâ Mai pahrsuhitijis schahdas sinnas: „Esmu laimigi Teherana aisnahjis, jo mehs reisojam no stipras walts pawadditi; bet zefchs irr dikti bailigs reisneekeem, kas mass pulzinsch ween. Hauzesultanâ atraddu to no leelwestra us laupitaju isdelbeschanu atfuhititu teefas-kungu bes kahdas eefpehjas, jo winsch pats bij isgehrbts lihð streklam. — Sehja stahw lohti brangi un leetus netruhlt, ta ka bads eet us galla. Bet schis pehdejs laits irr breefmigaks ne ka pirmsais. Zefsch irr pilns ar pa puffi apehsteem lihfeem. No kohrteta-nammeem, kur peemahjoju, reisu reisahm man waijadseja lihkus ahra flappeht. Bilwefu-ehschana naw ne kahda retta leeta. Bet barribas tirgus friht ahtri un zerru, ka bads drihs beigfees.“

Jannakahs sinnas.

No Berlins, 3. (15.) Mai. Rahdabs gan, ka Englande un Amerika to Alabama strihdi meerigi isbeigs.

No Konstantinopoles sinno, ka Marmora-fallâs schihdu waijafchana iszehlfuchs. Mahjas teem islaupitas, sinagoga nopohstita un rabineeris zeetumâ eelifts.

Kapehz Kurfemmê zeematus us 12 gaddeem ween drihft isrenteht, bet Widsemme us 6 gaddeem?

Kad Kurfemmi, un Widsemmi falihdsinajam, tad papreefsch ta leekahs, itt ka Widsemme dauds wairaf us preefschu buhtu gabjusi un pee dauds kuplakas seedeschanas tillufi ne ka Kurfemmê.

Jo kamehr Widsemme jau gandrihs 30 procenti no semneeku semmes pahrdohiti, kamehr Kurfemmê wehl ittin mas zeematu semmes pahrdohits. Un kamehr Widsemme floblas buhschana jau pee kreetnas attihstifchanahs tillufi, ta ka floblahm fawas draudses un aprinka-floblaswaldischanas un fawa gubernas floblaswaldischana ar ihpafchu floblu preefschneeku, kamehr Kurfemmê par tahdahm floblu eetaifschanahm un eerikteschanahm wehl ne ko nejuht.

Un kamehr Widsemme jau liffums islaists, ka paggastufkohlmeistareem pilniga lohne jadabbu, 100 lihðs 150 rubl. fubr., kamehr Kurfemmê floblas buhschana wehl atrohdaš fawwakibas kahra. Kata draudse darra pehz fawas patiffchanas. Kas gribb', tas floblas zeff. Kas newihfcho, tas paleef beschâ.

Tadeht ilgu laiku tizzeju, ka Kurfemme Widsemmei passat paliffufi. Bet kad 1870. gadda Kurfemmi ar fawahm paschahm azzim tillu redsejis, tad mannim isliffahs zittabi. Tomehr negribbu flehpt, ka weenu Kurfemmes apgabbalu ween esmu redsejis, Dohbeles puffi un ka tadeht mans spreedums newarr pilnigs buht.

Taisnibas pehz warru apleezinaht: Tahdas dsihwojamas semneeku mahjas ar 8 lohgeem, tahbus smullus pulku-dahrsus, tahdu turrigu zeematu isflattifchanahs, tahdu spohdribu un tihribu Widsemme wehl ne-esmu redsejis, gandrihs ir ne pee teem faimneekeem, kas jau no ilgakeem gaddeem par gruntneekeem paliffufchi.

Tapat arri mannim leekahs, ka Dohbeles dseedataju fwehtki 1870 gadda apleezina, ka Kurfemneeki mums Widsemneekeem preefschâ tezejufchi.

Zaur ko tas nahl, ka Kurfemme kuplal' attihstijufees ne ka Widsemme? Wehsture atbild. Kurfemmei jau no wezzeem laifeem zaur to dauds labbal' kahjees ne ka Widsemmei, ka Kurfemme nau wis tahds muhschigs farralauks bijufe, kur wiffadas tautas aplahwuschahs, ir Kreewi, ir Pohki, ir Sweedri, ir Leifchi. Widsemme turpretti gandrihs weenumehr affainini karri westi tillufchi. Saprohtama leeta, ka zaur to Widsemme til labb muifschneeku ka semneeku kahra tufschâ un nabbadsiga paliffufi, ka stahstu grahmatas to flaidrat' warr lassiht.

Sem Sweedru fehnina Kahra X. Widsemmes muifschneeki bija til nabbadsigi, ka us muifschneeku faeimu, ko 2 Maji 1657 atflahja, nomirruschâ muifsch-

neeku fribhwela atrailnei nelaike wihra pilnigu lohni newarreja ismafahit. Un kad muischneeku runnatajam, lantmarfchallam Mengden pee Lehnina bij jarrejo, un kad reisofchanas nauda no muischneekem tilka falaffita, tad wairaf newarreja isspeest ne ka 84 dahlderus.

Isgahjuscha gaddufimtena eefahumâ Widsemmes muischneeki bija til tuffchi un til prasti dsihwoja, ka skurstenau retti ween atraddahs, ka dselsu enges un atflehgas retti ween bij redsamas un ka daubf muischâs fuls berreja grihdas weetâ. (Sagemeister Materialien ic. 1837.)

Kurssemmes muischneeki un semneeki turpretti tur-rigi bijuschi un turrigi irr.

Kurssemmes muischneeki jau no fenn laikeem to par gohdu turrejuschi, ka winnu laudim labbi klahjotees un arri taggad Kursemmê gandrihs wiffur mehrena rente ween teekoht pagehreta.

Un tomehr to mehreno renti wehl neturru par Kurssemmes semneeku labbumu. To ihsto labbumu winneem pasneeds tas likkums, ko Kurssemmes leelkungu faeima isflaidusi:

ka ne weens muischneeks fainneekam us ihfaku laiku ne ka us 12 gaddeem zeematu nedrihft isrenteht.

Pee mums Widsemme deemschehl irr kants, zeematu us 6 gaddeem isrenteht. Un tas irr par leelu flahdi wisfpirmal' finnam's rentineekam, bet arri wiffai tehwu semmei un arri pascheem muischneekem. Sainneeks apstrahda sawu semmi, pahrlabbo tihrumus, leel par naudu grahwus wilft, zerredams, ka pehz ilgakeem gaddeem tee fweedri un ta istehreta nauda winnam atpaffak tiks. Bet à rê! kad tee feschu gaddi pagallam, tad, lai gan finnam's tee wairakee muischneeki ta nedarra, daschâ labbâ muischâ rentineekam 2, 3 un wehl wairaf rubtu par dalderi jamaffa wairaf. Zaur to semneekam preezigs prahts pee semmes apstrahdaschanas subd. Winsch wairaf dsenahs pehz to, naudu isdabbuht is semmes, ne ka tihrumus pahrlabboht, zaur ko muischneekem pascheem finnam's arri flahde noteel.

Un tad wehl weena leeta. Kad if festâ gaddâ rente til stipri teel wairota, — fur tad semneeks naudu fewim lai krahj preefsch mahjas pirkfchanas?

Tadeht ta buhtu gaufschi kahrojama leeta, ka Widsemmes muischneeku faeima to paschu spreedu, ko Kurssemmes faeima jaw fenn nospreedusi, prohti, ka ne weens muischneeks us ihfaku laiku nedrihft zeematu us renti doht, ka us 12 gaddeem.

Daschi gan fakka, ka tahda likkuma newaijagohit tadeht, ka drihs wiffa zeematu semme Widsemme buhschoht pahrdohita. Bet tahdu wallodu par pilnu newarru peenemt, tadeht ka lihds schim, ka jau tilku fazzijis, til ween 30 prozenti no semmes pahrdohiti. Kad eewehro, ka 20 prozenti semneeku semmes par gaddu ween teel pahrdohiti, tad katrs drihs warr isrehkinaht, ka scha gaddufimtena gallâ Widsemmes zeematu semme wehl nebuhs ispahrdohita. Tadeht

pee ta paleeku, ka ta feschu gaddu rente zeematu pirkfchanu apkawe, tadeht ka rentineeki pee weenumehr wairotas rentes nespehj fewim naudu pee pirkfchanas sagahdaht.

Mums irr 3 Latweeschu awises un wiffas 3 taf gribb Latweeschu tautas un winnas waijadsibu aifstahwetaji buht. Kam tad ne weena awise wehl nau ne puschplehstu wahrdu fazzijusi par to grubtumu, kas fainneekem zaur to ihso rentes laiku uskrauts? Te buhtu jarunna. Te awises kluffu zeesch.

Wahzu awisehm pahf scho semneeku frustu laikam nau nelahdas behdas, jo tahs par to wehl ne kad ne puschplehstu wahrdu nau fazzijuschas.

Rihgas awisei weenreis par scho leetu esmu rafstijis, lai gan ne taggadejam redaktehram. Bet kad manna grahmata bija ta ka uhdeni eesweesta un itt nemas nau wehrâ likta, tad es nu Wahzu awises laifchu pee mallas un peegreeschohs muhsu 3 Latweeschu awisehm.

Zeenijami redaktehri, es Zuhfu darboschanohs mahku zeeniht. Ne es teaterim, ne Latweeschu beedribai, ne wallodas attihstifchanai ne esmu pretti. Arristokrati finnam's arri waijaga buht un Zums pateiziba nahkabs, ka par winnu waijadsibahm gahdajat.

Ihpaschi par Latweeschu wallodas kuplofchanu preezajohs. Wai par prohwi tas wahrds „wehsture“ nau 100 reis fmullak un peeelahjigak' ne ka „pafaules stahsti?“ Wai „faeimu atflaht?“ Tapat arri Kronwalda wahrds „fermens“ mannim gaufschi patihl. Lai paleek meerâ „korpus“ jeb „kerperis.“ „fermens“ neween flann labbi, bet irr arri dsimts Latweeschu wahrds.

Bet ne wiffi Latweeschi warr teateri eet, ne arri tas Latweeschu pulks irr leels, kas par to mahf spreedt, kursch wahrds derrigaks: korpus (ka Dünsbergis rafsta, kas irr kreetns Latweeschu wallodas prattejs) jeb fermens.

Latweeschu wisleelatais pulks irr semneeki. Semneeku wisleelaka waijadsiba nau wis teateris un ta prohjam, bet ka winni sawos zeematos warr eekultees, ka lai winneem tiftu naudas pee spofschakas dsihwes, pee labbaku flohlu zelschanas, pee zeematu pirkfchanas un ta prohjam.

Kahpjat semme, zeenijamee redaktehri, nahkat klahit, itt tuwu pee paschas tautas, pee semneekem un tafat winneem zekku lihdsenu.

Ko tas lihdsch's, ka Latweescheem buhs sawi aristokrati, kas seeb un kuplojahs, kamehr ehlas stubra atmins, semneeks, wehl riktigi nestahw us sawahm kahjahm?

Rafstih's stahw: Zuhfsat, tad juhs nemfeet. Zuhfchanu ne weens par launu nenemm. Zuhfchana apgrehzihu nedohd un tomehr daubf ko isdarra, wairaf ne ka pahrmeschanas un pulgoschanas. Kad

*) Woi nestannetu labbal, kad fallam atwehri? Atflaht teel til tas, kas ar lahdu fefsamo irr aplaht.

wiffas Latweefchu awifes ar wiffu pafemmibu arween no jauna to luhgſchanu ſwannihſ, ka lai Widſemmes faeima darra ka Kurſemmes faeima jau fenn darrijufi, prohti, ka lai aiſleeds zeematus uf ihſaku laiku iſrenteht ne ka uf 12 gaddeem, tad awiſehm teefſham iſdohſees.*)

So uf muifchneeku ſaie:mu tas leelakais ſpehſ peder Widſemmes leelungeem un tas gan drohſchi jazerr, ka ſchee tahdai leelai ſemneeku waijadſibai pretti nebuhs.

Tahda wiſſe awifes wiffai tautai par ſwehtibu leelas leetas warretu iſdarriht, beſ peekufchanas weenumehr iſſkaidrodamas un apſpreeſdamas, zil lohti waijadſigs tas irr, ka rentesluntraktu uf ihſaku laiku wedrihſt flehgt, ne ka uf 12 gaddeem.

Ludwig Heerwagen, Gaujenes mahzitajs.

Behrnus audſinaht gruhti.

To leelu pulku gramatu uſſtattoht, kas mahza, ka behrni ja=audſe, jau warr druſzin nopraſt, ka audſinaſchana un ſkohlſchana irr ſtunſte, to daudſi neproht, laut gan daudſ ar tahdahm leetahm darbojahs.

Par audſinataju un ſkohlota ju, eepreeſch ſtattoht, naw katris derrigs. Tomehr arri tahdi rohдах, kas preeſch ſcha ammata itt ka peedſimmuſchi buhtu. Scheem ar ween leels preeſ ar behrneem kohpa buht un ar laiku labbi eemahjahs ar behrneem darbotees. Bil wezzaku naw pafaulé, kas ſawu behrnu (garrá) ne=audſina un newarr audſinaht, lai gan behrni deen' un nakti pee winneem un mihleſtibas arri netruhſt. Tápat arri daschi ſkohlota ju ſkohlá no audſinaſchanas maſ augtu redſ, lai gan ſcho ammatu proht un deesgan darbojahs. So mehs katris ſinnam, ka daudſ teek mahzihts un audſinahts, bet kad to darbu ar teem augteem — un augteem taf waijaga iſnahſt — ſalihdsina, tad redſams, zil truhſt.

Bet tas irr preeſch behrneem, wezzakeem un ſkohlota ju kehdiga leeta, kad no tahda ſwarriga un gruhta darba ne kas ne=iſnahſt. Wehl daudſ wairaf jabehdajahs, kad ſliktums iſnahſt.

Kas behrnus gribb audſinaht, tam winni garrá wehl ohtru reiſ jadſemdina. Bet preeſch tam waijaga garra=ſpehſka, kas katram naw dohts. Tif tas, kas (garrigá buhſchana) to warr, iſdarriht, tas arri no behrna warr to iſtaifht. (Té ihſchi japeeminn, ka audſinaſchana naw barroſchana un dihdifchana ka pee lohpeem, bet behrnu audſinaſchana irr garra=darbs. Tá ka ſahle un kohki teek ſchti, dihgſt un aug, tá behrna dwehſelé jafehj garra=leetas, lai aug.) Nu prohtam, ka wezzakeem un ſkohlota ju tabſ garra=ſehklas waijaga buht ſirdi, prahta un gribbeſchana u. t. pr., kas no audſina=

*) Mums leelabs, ka pahr ſcho leetu til eſpehj runnaht tee tautas waddoni, kas ſemneku ſarvá dſhwo un tad hi winnu waijadſibas iſdeenas redſ un paſihſt doudſ labdal neta awiſchu redakt. hri, kas piſſſehtá dſhwo. Ar preeku un pateizibu tahdus raiſtus fanemſim un leeta liſſim. Redaktija.

tajeem iſeedami behrna ſirdi eeleijahs. Bet kad audſinataju paſchi tumſchi, kas tad lai behrna dwehſeli apgaiſmo? Kad audſinataju paſchi gribbeſchana klibbo, neſinn, to ihſti gribb, to negribb, ar to tad winni behrna ſirds=prahtu ſtiprinahs, lai maſais arri to labbu ihſti ſahl gribbeht un pee tam paſtahw? Starp audſinataju un behrnu waijaga buht ihpaſchai garra=ſaitei, kas abbus ſaweeno. Bittad newarr behrnu waddiht un us augſchu wilft, t. i. audſinaht. Tahdi zilweki, kam mahzita garra un prahta=zeetibas truhſt, newarr behrnu audſinaht. Newaijaga ahrigas (ahr=puffé buhdamas) mahzibas pahrmuiht ar garra=mahzibu. Daschi zilweki gan iſrunna gudrus un augſti mahzitus mahrdus, bet winni neſinn, to tee wahrdi apſihme. Tahda mahziba irr ahriga, tá ſal=loht, drehbe, ar to garra tufſchibu apklahj. Nebuhs arri patgalwibas ar prahta=zeetibu pahrmihſt, jo patgalwigais dohma, ka behrnem us wiſſadu wiſſi tas pats zekſch jaſtaiga, pa turru audſinataju zauru muſchu gahjis. Prahta=zeetiba irr ta eekſchiga warra, kas pateefibu weenreiſ atſinnuſe, pee tam turrahſ ar dſelſes ſpehku. So tahds zilweks, eekſch ka nau laut kas no dſelſs, tahds naw ne kas un nebuhs ne kas, wiſſch nebuhs pats ar ſewi un pafaulé ar winnu meerá. Bes prahta=zeetibas mahzoht un audſinoht ne=iſnahſt ne kas. Pafauligs truhlums un noſpeeſchana garra=zeetibai un tadeht arri audſiſchana iſtahde.

Bet kad nu arri wiſſ tas titu peepildihts, par to nu pat runnajahm, tad tomehr wehl ta ohtra leeta naw weegli iſdarrama; ſchi leeta irr ta, ka audſinatajam jamahjahs behrnus eekſchpuffé un ahr=puffé paſiht; audſinatajam jaſinn, kahdas behrnem garra=dahwanas un kahdas tam wainas u. t. pr. un tas irr deesgan gruhti; kas nu tif tá pawirſchi ſahl audſinaſchanas darbu, tahds neprahſtigai rad=dibai lihdsinajams, kas pukku=dahſá tikufi un tur ka akla ſkaiſtakohs ſeedus ſaminn un iſpohſta.

(Us preeſchu beigums.)

Behteris un Tſchaulſte.

Tſchaulſte. Nu, Behter, woi reiſ atfal atminneſes, ka Mihgá tew weens draugs? Tu jau, ka rahdahs, apnizzis, té ſuhri gruhti teekahſt pa tirgu un pa piſſſehtas eelahm un tu gan gribbeſi palift gluſchi par plotniku. Woi ar to zeetuma=nammu Selgawá jau effi gattaws tizzis?

Behteris. Nauj pikſis zeetuma=nammu, woi gan eekſchu ſew wehl ohtru kahju lauft! Biju gan atfal us ſemmehm, bet pa wiſſam zittur un tu jau lehti warri atminneht, fur? Kad pehdigá reiſe bijam ſarunnajuſchees, tad ohtra deena ſchwahgars atbrauza paklat un nelikka meerá, kamehr waijadſeja lihds brauft, jo wiſſch Majorneekós bij usnehmis leelu buhweſchana un tur nu waijadſeja winnam palihgu.

Tſchaulſte. Nu tebè! Es atfal gaidiju ka nerriſ, jo tu gan atminneſi, ka gribbejam eet pee ſo=

tografa un abbi kōhpā listees nobildetees, lai taſ laudis dabbutu muhs riktigi paſiſt, bet — mans Behteris atkal tā bij paſuddis, kà ſchibds pa Mitſeteem. Nu tewi tibri peefeſchu, lai atkal man ne-aissbehdſ.

Behteris. Nebiſtees ne ko! Dubbeltōs un Majorneekōs gan drihs wairs naw weetas, kur ko buhweht, — tad jau buhſim atkal beedri tē pee ſcha darba. Kà tad libds ſchim tew gabjis?

Iſchaulſte. Nu kà! Tu jau ſinni, kà tē eet. Pa ſcho laiku tē mahtifchu lahſti un lammaſchanahs deesgan ſkanejuſchas, dauds reis winnu kurwiſchi pa gaiſu ſkrehjuſchi un daſcha ſillu azzī dabujufe; dauds kabbatu rewidentes fatwertī un pehz noturreta eſſamena atkal palaiſti waſkà, zaur ko tee palikluſchi uſmannigaki un prahtigaki ſawā ammatā; dauds reis duhmi kuhpejuſchi, kur ne weens uggumi kuhris; daudſi, kam ſchinnī paſaulē ar dſihwoſchanu lahga neweizahs, aigabjuſchi us zittu paſauli un ko tadeht wairs tē neſatliſi; daſchā weetā, kur ſtalta ehla ſtahwejuſe, uſeeſi gruēſchus un t. pr.

Behteris. Kà tad; tad, kad aigabju, wiſſi wehl ſtaigaja kaſcholōs gehrbuſchees, daugawa ſaſalluſe bij ihri plikka, bet taggad pahrahtku pilnā waſſarā. Sinnams, pa til ilgu laiku arr' dauds kaſ warreja tē notikt, kà wiſſur zittur.

Iſchaulſte. Kà tad juhrmalneeeem ſcho pa-waſſar gabjis ar ſweiju? Rahtdahs, ka rengu ſweija teem bijuſe labba. Pilsſehtneeki gluſchi jau apnikluſchi tahs ehſt.

Behteris. Ko nu braht, — ſchinnī leetā gan buhtu wehlejam, ka wal-diſchana ſweiju tāpat nemtu ſawā ſargafchana, ka meſchus, kaſ arr retti paleel. Baddigee ſwejneeki us tahdu wiſſi padarrihs, ka pehzak rengi ne oſt nedabbuhs. Us paſchu leeldeenu, kad renges papilnam bij usnaktuſchas, tee ne maſ ne-apdohmadami, kur tahs til dauds warrehs liſt, tee pilnus tihtlus wilkuſchi mallā un tur-rejuſchi tahdu zennu, ka pirzejeem bijis jagreeſchahs atpakkat. Un tu jau buhſi dſirdejis, ka renga, til ko no uſdeni ahrā, tuhlin mirſt. Tā nu ſchee baddakahſchi iſwilluſchi renges weſumeem un pehzak tahs nomirruſchas gabjuſchi atkal atpakkat juhrā! Woi ta naw gekkiba, — woi tahdi naw pelnijuſchi, ka teem ſweijofchanu pagallam aiſleeds? Gan tē Dubbeltneekōs to netikku redſejis, bet dſirdeju, ka tahlat tā notizis. Un ſchi jau naw wiſ pirma reiſa.

Iſchaulſte. Rahtdahs, ka tanni mallā muhſu laudis wehl pilnigi naw iſgabjuſchi no behrna gabdeem ahrā, — arweeen teem wehl waijag pehrminderu. Tadeht gan jawehl, ka ſchinnī leetā wal-diſchana teem meſtohs par pehrminderi un eezeltu usraugus, kaſ tohs no aplamibas ſawalda.

Behteris. Sinnams gan, ka tā waijadsetu. Ja prahtigaki nepaliſ, tad to arr dabbuhs un teem wehl buhs usraugeem lohne jamalka.

Iſchaulſte. Un kaſ tad nu buhs pee ta wai-

nigs? Paſchi ween! Wai ta arr zittu waina bij, kad pagabjuſchā feſtdeenā un ſwehtdeenā polizejas eela tilka ar peenu maſgata? Jau dauds reis agrak tur tā jau darrihts un winni deesgan labbi ſinn, ka mehs pilsſehtneeki negribbam winnu ſamaitatu peenu un krehjumu baudiht, tomehr tee newarr ſawus niſkus atmeſt.

Behteris. Dſirdeju ſchodeen pat, ka zitti wehl lahdeja polizeju, un wehleja, ka tee, kaſ winneem to darrijuſchi, nedabbutu ne peena ſmallu oſt. Jau agrak to dakteri, kaſ winnu prezzī nerrojis, eſſoht nobuhruſchi tā, ka taſ pehz maſ deenahm nomirris un tapehz daſchu gaddu ſcheem nu bijis meers; tāpat notikſchoht atkal, ja winnus meerā nelaidiſchoht.

Iſchaulſte. Ta ta ammatneeki! Tomehr til gudri naw, ſawu prezzī tā ſaſahloht, ka ne maſ nepaſihtu, ka ta naw riktiga. Tahda ſkunſte buhtu wairak wehrta ne kà ta burwibas ſkunſte. Lautini, kaſ zeſtmallā dſihwo, ſchehlojahs, ka tee andelmanni eſſoht til kahrigi muhs pilsſehtneekus ar ſawu prezzī aplaimoht, ka winneem ne maſ to nepahrdohtoht un pat pirmdeenā, kad tē us tirgu pahr to bij leelu leela brehtſchana, kahda kalpa ſeerwina attahſt ſtahwedama, ſaz-zija: „Baldees kungeem, kaſ winnus tā pahrmahza! Mehs jau par luhgſchanu un labbeem wahrdeem mahjā lahſti peena newarram dabbuht, itt kà mehs pa welki pagehretu. Labbaſ tē leel iſleet us akmineem, ka pilsſehtas ſunneem teek ko palaktees.“ —

Behteris. Warr gan buht, ka pulkā daſcham arr noteek pahriba, jo daſchai gohwei jau no dabhas eſſoht tahds peens, kaſ iſſtattotees, kà ar uſdeni jauktis, — bet es wehletu, ka polizeja beei ween pahrraudſitu zittas prezzes arri, jo deesgan gabdahs nopirkt wezzas renges, oſlas, eepuiſchus kahpoſtus, tahrpainu gaku un t. pr. Wiſſeem pirzejeem jau naw ta ſamanna, wiſſu ſmalli iſmekleht.

Grahmatu ſima.

Nationale Bestrebungen.

Erläuterungen zu einem Artikel der „Zeitung für Stadt und Land.“

Von

Otto Kronwald.

Wiſſas grahmatu lohbōs dabbujama par 45 kap. Scho grahmatu peefuhtis il latram, kaſ wiſſmaſak pehz 5 eſſemplareem peepraſſihs, arri pat ſawalſitajis

Kronwalds, ſeminara ſtohlotaſs Lehrpatā.

Rihgas Latweeſchu beedriba.

71a Mai pulſſi. 3 pehz puſſb. — runnas wihru ſapulze.

Rihgas Latw. labdarriſchanaſ beedriba.

141a (bet ne 71a) Mai pehz puſſb. pulſſi. 3, — general-ſapulze

Jonatana beedriba.

Jonatana beedreem par ſannu, ka ſwehtdeen tai 21mā Mai buhs iſſeſchana us ſalkumeem. Kaſ us to grihb lihof beedrotees, lai ſwehtdeenā tai 141a Mai pulſſi. 3 beedribas nammā peeteizahs. Sweſchi til zaur beedreem warr lihof beedrotees. Preekſchaneziba.

Libds 5. Mai pee Rihgas atnahluſchi 513 fuggi un aigabjuſchi 256 fuggi.

Athilbedams redaktehrs: A. Leitan.

Sluddinafchanaš.

Kad tas Wilkenu Liršum mahjas rentineeks, Sweizeemas pagasta lohžeklis Mikkel Andersohn parrada deht konkursi kritiis un wiinna manta jaw us oljionu pahrdohta, tad teel wiffi tee, lurreem konkursneeks parrada, zaur scho no Wilkenu pagasta-teesas usaižinati, trihs mehnešču laikā, no appalkšrakstītas deenas rehlinohi, tad irr lihds 1ma August f. g., fawas taisnigas parradu praf-šichanas šchaj pagasta-teesai ušdoht, jo pehz 1ma August f. g. neweens wairs netiks klaušhis, bet ar tahdeem, kurri konkursneekam parrada un to wirfminnetā laikā neusrāhdihs, šchi teefa pehz lillumeem isbarrihs. 3
Wilkenu pagasta-teesā, tai 1. Mai 1872.

Weens frohna-deeneftneeks,

Tas lillumus un wiffu teefas-buhschānu labbi proht un jau dāschu gaddu ar teefas-leetahm til-kušchi darbojees, peedahwajāhs, satram ar padohmu us to ustizigato palibseht. Koprteelis: Pehter- burgas Ahr-Rihgā, leelā Aleksander-eelā Nr. 69, weenu treppi us augšču. 3

Preefšch Pawasseres

šoblu melle draubseš-šoblmestieri Šlohtas mah- žitajs Braunschweig, Widsemme, Rihgas kreise, adresse pa Rihgu.

Weens wihrs no widdeja wezzuma un ar lab- bahm leezibahm melle šoblu waktneela weetu. Meldeees warr Rastawas Ahr-Rihgā, Fuhr- mannu-eelā Nr. 38, Mey mahjā.

Teel mellehs preefšch Stoldes muishas weens uštizjams wihrs, kurfch to wellenu ratschānu tur- pat us afordu gribb usnemt. Meldeees warr woi nu turpat muishā, woi arri šchē Rihgā, Rast. Ahr-Rihgā, Jaun-eelā Nr. 13.

Jauni laudis,

kurri grahmatu-šehjeja ammatu gribb eemahžitees, warr meldeees pee C. G. Frey, Balmeerā. 2

Wellenu razzeji

warr meldeees pee Busch un beedra, Rihgā, Sinder-eelā. 2

Strahdneeki

preefšch mallas ziršchanaš, kurri 50 lap. f. par ašti dabbuhs, warr meldeees Paltemal muishā, Sigguldes basnijās draubse. 1

Jaunas meitenes, kurri štrohdereeschānu gribb mahžitees, warr meldeees Gildesnammas-eelā Nr. 2, 2 treppes us augšču, pee

C. Gahn.

Jaunas meitenes, kurri schubht mahl, warr gree- fchānu un schubšchānu us mahschihni 8 deenu laikā eemahžitees Pehterb. Ahr-Rihgā, leelā Fuhrmannu- eelā Nr. 9, pee A. Berg. Turpat arri teel jau- nas meitenes preefšch igalu laiku melleetas.

Jaunahm meitenehm

tohp štrohdereeschāna bes malfas mahjita Rōhp- eelā Nr. 11, diwi treppes us augšču.

Teel, kas gribbetu buhkus isihreht, teel usaižinati, meldeees lihds Mai mehnešča middus pee weischa usrauga. 1

Koffsky un Goebel

dohd zaur scho faweem zeenijameem andeles-dra- ugeem to pašemigu sinu, la wianni fawu pahr- dohschānas-weetu no Rōhp-eelas us

Rungu-eelu Nr. 20a, Dffipowa mahjā, (Sinder-eelas stuhri)

pahrzebluschī, ar to luhgšchānu, to jau gabdeem dohtu uštizjibu winneem arri tai jauna weeta parabdiht.

Rihgā, 5. Janwar 1872. 1

No jensures atwehlehts. Rihgā, 5. Mai 1872.

No 3. Deubnera grahmatu-bohbes, Rōhp- eelā Nr. 3, apgahdātas un wiffās zittās grah- matu-bohdēs irr dabbujamas šchahweas grahmatas: **Garrigas Deewu-luhgšchanaš,** us nebdelas deenahm rihds un walkarōs, un us swehtleem un dāschās ihpāschās wajadšbās. — (Trefšča drifke.) Malfa eefeta 75 lap fudr.

Deew'galda grahmatina

ar ismelletahm swehtahm luhgšchānahm, tā zee- nigi jafataisāhs un jaturrāhs preefšch, pee un pehz fwehta walkarina, no zittreifeja Wahjsem- mes mahjitaža Benjamina Smolla raksteem tag- gad latwisti pahrzehlis Ernst Dünberg. Malfa taggad eefeta 30 lap. (papreefšch 55 lap.)

Garrigas dseefmas

isnahks drihsumā jaunā drifke un buhs atkal par 65 lap. gabbalā dabbujamas. 2

Naudas-papibrus.

Ušdewu bilketes no pirmas un ohtas isleene- fchānas, Widsemmes un Kursemmes atfallamas un ne-atfallamas liblu-grahmatas, bankbilketes, instrīpiones, Selsch-Rihgas un Ahr-Rihgas 5 1/2 % liblu-grahmatas, wiffadas dšelsu-žeku atzijas un obligāzjiones un t. pr. pehrf un pahrdohd pehz latra laika wehrtibās

C. S. Salzmann,

tantoris Rihgā, Kalku-eelā, „Stadt Londoner“ trahteri, appalšchējā tadšchā.

Pulkstenu = bohde,

leelajā Pils-eelā Nr. 20,

warr dabbuht papilnam labbatas-, galda- un feenas-pulkstenuš, sehdes, atšehgas ic. par šchahču tirgu: fudraba zilinder-pulkstenuš no 7 1/2 rubl. fahloht, fudr. entura-pulkstenuš no 12 rub. fah- loht, selta dahmu-pulkstenuš no 17 1/2 rub., selta entur-pulkstenuš no 25 rub., špirus darba-wihru pulkstenuš no 10 rub., feenas-pulkstenuš ar moh- dinataju no 2 rub., feenas-pulkstenuš ar stundu- šitteju par 2 rub. 75 lap., leelas feenas-pulks- tenuš ar stundu-šitteju par 3 rub. 50 lap. — Par wiinnu riktigumu galwo us weena gadda pils- sehčas pulkstenuš taistitajs A. Berg.

A. Th. Thies
wezzala

Englischu magasihna, Rihgā,

peedahwa ohglu plettihserus, alwu uhdēna-špan- nus un tabš labdalāhs kaušeta tehrauda iskaptes no wiffada garruma.

Tahs jaunahs

seepu fables

taggad pee man dabbujamas. Pirzejam pašcham janefs pohbu lihds, tur tabš warr eelikt.

Wilkum Wetterich,

pee Pehtera basnijās. 3

Labbas sortes sitkes

nupat dabbuja un pahrdohd ar oppalwofchānu Alb. Drescher,

Selgawas Ahr-Rihgā, Leelā eelā Nr. 4. 3

Ta ugguns-šahdes apdrohschinaschānas bee- driba

„Salamander“

fam grants-kapitalš 2 millionus rublu leels un wehl labbi leels ihpāschs bruhka kaptals, apdrohschina pretti ugguns-šahdi Rihgā un ap Rihgu mahjas, fabrikus, prezjes, mehbeles jeb mahju-leetas un wiffadas lūstamas un netužamas mantas zaur fawu apstīpinatu weetneeku

A. Bergengrün,

fam tantoris irr leelajā Rūhku-eelā (Mōnch- strāße) Nr. 15, 1 treppi us augšču, blalkam muitās nammam un pretti Dom-basnijai, Rihgā.

Maschinu dseennamas siksas

un **fannepeju truhbas**

no wiffada plattuma peedahwa 5
Lühr un Zimmerthal,
Rihgā, leelā Smilšču-eelā Nr. 7.

Arktus

is ta pašlštama Junga maschinu-fabrika, kurras jau gabdeem zaur bruhšchānu Baltijas guber- nijās par derrigeem atrasti, turr krahumā un pahrdohd 5

Karl Jansen,
Rōhp-eelā Nr. 1.

Krahnes preefšch žepšchānas, un ar rinkeem preefšch wahrischānas no blekla un ischuguna, plihes, rostes, linnu-mihšfillas, gattawus ar- kus un arktu dakas, dšelsu gultas, dšelsu feena- dakšchās un silles, pulkstenu bumbas, kalleju for- mes, ambofes, škrubstikkus, bešmerus, plett- ihserus, krahni, merkur, drahtnagles, tihri- mas submallas un linn'fehliu maschines pahr- dohd lehti

Julius C. Gabler,

Spohra mahjā, pretti linnu-šwarreem, Wehwer- eelas galā. 2

Rahpoštu = un fahlu-šahdi,

tā arri pulku-šahdi, irr dabbujami Agelstalnā, Schwarzja muishā pee dahrsneeka.

Semmenohgu =, pukkū = un fahpoštu = šahdus lehti pahrdohd Malf. Ahr-Rihgā, Spreng- un Ritter-eelas stuhri, dahrsneeks Lunde. 2

Wezz-Sallazes muishā

irr Arabeschu schlimmel-ehrselis preefšch lehtwu apwaddischānahs atrohdams. — Rehweš arri tur warr atiaht us šchahchān deenahm, tad barribu atlihdsina. 1

Weena gohwa atradbusees tai 3. Mai šch. gad. Nikolai-krohgā, Pīnku-muishā.

Dhira Mai f. g., no ribta pulkstēn 9, irr far- lana dohite gobws, ar balu plekti us pceres, pašudduf. Kas to gobwi Selgawas Ahr-Rihgā, mafā Basnijās-eelā (Kirchenstrāße) Nr. 1 nobohd, dabbuhs

3 rubl. pateizibas algas.

Tai nakti no 25. us 26. April f. g. irr Duitas wolšs (Wallas kreise un Trilates basnijās draubse) Sehna mahjas fainneekam Pehter Selgam no gannibahm nosagts weens no widderā auguma, 4 gaddus wejs, šuhra sohbi wehl ne-ismesti, gai- šchī mahlains firgs ar baltu kuplu ašti un kreh- pehm; labbat palšatas lahjai netah no nagga ahropuffē weena štramba, wehrtš 65 rubl. fudr. Kas minnetam fainneekam sinnamu barrihs, tur wiinna firgs atr-ohdāhs, dabbuhs

25 rubl. fudr. pateizibas algas.

Drifkehts un dabbujams pee bilšču- un grahmatu-drifketaja Ernst Plates, Rihgā, pee Pehtera-basn.

Sandehts gohds.

(Stat. N° 18.)

Kaspars taggad fawu bijuscho brühti usflattija par stahdigu, mantas=fabrigu zilwezinu, kas til zaur Dhgu Pehtera naudu ween winnam atsazzijuse.

Kad winsch schobrihd buhtu atminnejees, zil daudf baggatu un staltu puischu pehz winnas prezzeja un Dahrte tomehr winnam, tam nabbagam kalpam, gribbeja peederreht, tad gan buhtu atflahrtis, ka winnai ta runnadams par leeku pahri darra. Bet to winsch negribbeja atsiht, nieerinajahs ar to, ka winna ween ta wainiga; kas winnam par to, ka Dahrte par nepateesi zeeta, winnam pascham arri bij jazeesch, un warr buht, wehl wairaf!

"Sohlijahs manni ar funneem isrihdist!" winsch drebbedams teiza, "gribbu jel redseht, ka winna grunte un mahja isflattahs un wai tas arri til bailigi, kad tur kahju eesperr."

Weitene luhdsahs, lai to nedarroht, bet schis winnai mugguru greefis ghja us sudmallahm.

Dahrte gribbeja winnam lihdsi eet, bihdamees, ka winsch taunu darbu nepastrahda, bet Dhgu Pehters pats nebij mahjas, tadeht dewahs meerä. Nostattijahs Kasparam paffat, kamehr schis ais krummeem pasudda, tad patte greefahs atpaffat us fawahm mahjahm.

Kaspars gar dsirnawahm eedams karrinaja kehdes-funnus un almenus fweesdams pihles no dihla baideja; pehz tam nehma rungu un zirta us pufs atwehrtä lohgu flehga, zaur kam wezza Brigitte tohti nobihjahs, un tad pilnä kalla fmeedamees ghja zaur meldera dahrju un faminna plukku krummus.

Tas nu gan bij tahda atreebschanohs, ka puikas to mehds darriht, winsch to pats arri nomannija, bet dusmahm waijadseja ahra isfreet, zittad trafkam bij japaleef.

Us meldera bij Kasparam tahdas dusmas, ka winsch katra azzumirkli to buhtu warrejis noschnaugt. Taggad dohmaja, us kahdu wihs wehl atreebtees, un ghja ar ween tahlaf, bij weenalga, us kuru pufsi ghja un dohmäs nemannija, ka jetsch rinkä ap sudmallahm ghja. No schahdahm dohmahm winnu kahda rupja balfs istrauzēja.

Kaspars azzis pazehlis eeraudsija lauka=fargu, kas us zelma sehdedams muddigi addija.

Kaspars scho wezzu wihru labbi pasinna, ar to jau daschureis bij istreezees un labbu padohmu no winna peenehmis.

Wezzais apfweizinaja jaunelli til pat laipnigi ka pa preekschu, kad Kaspara gohds wehl nebij apwainohs; wezzis praffija, kad effoht pahrnahzis un to nu buhschoht cesahlt.

Kaspars to ne mas negaidija un nahja lauka-fargam wehl tuwak.

"Wai ZuhS ne mas nebihsteetes, ar manni wallodäs eelastees, Sums no tam warretu tauna flawa zeltees?"

Wezzais galwu grohstdams fmaidija.

"No tad effect darrijuschi, kad ZuhS ka kahdu spittaligu katris. no fewis atstumj?" lauka-fargs teiza. "Kad es buhtu teefas=fpreedejs, tad tee pa preekschu tittu zeetumä flohdsiti, kas Zuhfu mahti wajaja! Wiffi tee, kas preezajahs, ka nu warr almini us Sums mest, lai pa preeksch dohma us balki fawäs, tad us flabbargu Zuhfu azzis!"

"Salleet winneem to, tad ahda wairs nepalisseet!"

"Nesazjischi wis, sinnadams, ka tas leeti nederr. Wezzais flohlmeisters winneem to fazzija, no pateizibas tee kahwa nabbadsinam baddu mirt, un Zuhfu mahte arri to paschu fazzija, tapehz winna tikla par ragganu turreta. Willu starpä dsihwojoht naw waijadsigs, ka lihdsi kauz, bet waijaga pazetigam buht un sawas nastas nest, ja negribb, lai tee par eenaidneekeem paleef. Slikti gan, Kaspar, ZuhS darrijuschi, tas teefa, bet tauns darbs tas nebij, jo tauna darba newarr eedohmatees bes taunas firds, un tauna firds ZuhS us tam nefsubbinaja, to malku no mescha nest. Draudsei peenahjahs, Zuhfu wezzai mahtei, kad gan mas, flimmiba palihdsieht, nu Sums par to jazeesch! Atstahjeet fawu dsimteni, pasaule deefgan leela, atraddiseet gan weetiau, fur galwu warreseet nolikt."

Taunellam peere frunkäs farahwahs.

"Til ahtri newarru eet," winsch teiza, "wehl tas neleetis ja-nostrahpe, kas wairaf ka mannu gohdu, mannu dsihwes laimi winsch ispohstijis!"

"Dohmajeet us Dhgu Pehteri?"

Kaspars metta ar galwu.

"Teefa gan, winsch Sums brühti atwihlis, winsch Dahrte speedis, lai ar winnu saderrahs."

"Un us kahdu wihs to isdarrijis!"

"Daschu reis pee mehrka zaur tauneem darbeem teef, un tad nosalka kahdu taunumu par labbu. Bet wai dohmajeet, ka notifikuschas leetas padarrieseet par nenotifikuschahm — zaur atreebschanohs? Dahrte Pehteri apprezehs, tas winnai jadarra, kad negribb, lai wiffi to eenihst. Un kad Pehteram til mattu aistisseet, tad buhsieht pa gallam, winni ZuhS nosittihS fur ween atrasdami, jo Dhgu Pehters teef no wisseem par gohda-wihru turrehts."

"Un es effu pluktats!"

"Winnu azzis gan. Warr buht kahdu reis winneem gan swihnas no azzim nobirs, un redsehs, ka allosuschees, bet eekam tas noteef, wehl dascha pil-lite uhdens schinni dsirnawu uppitē aistezehs."

Schee wahrdi Kasparam zaur firdi ghja, un winsch wezzo padewigi usluhloja.

"Winni atsihs," wezzis fluffu teiza, "un Dahrte arri atsihs, ka Pehters winnu apmahnijs. Wifs naw selts, kas mirds, un pee scha wihra tas pa wiffam nebuhs selts."

"Wai tad winsch naw til baggats, ka zitti dohma?" Kaspars praffija.

„Baggats gan bijis,“ lauka-fargs drohschi teiza, kà jau wihrs, kas flaidri sinn, to runna. „Tehws gan tam labbu dattu atstahja, un ja buhtu prattis to leetâ lift, tad wiffâ schinni apgabbalt lihdſ desmit jubſehm buhtu tas baggatalais. To arri pats gribbeja, bet nemahzeja isdarriht. Wiaſch us leeleeem win-nineem zerredams naudas-leetâs Schihdeem rohſâs krittâ; kad tas gals nahſs, to ne weens nesinn, bet nahſtin nahſs un buhs breeſmigs. Wai wehl lab-bakas atreebſchanaſ gribbeet. Atstahjeet to ſawâ likteni, dohmadami, ka weffeli lohzeſki un tihra firſs labbati, neſâ ſpihdoscha ahrſpuffe, kas tahda naw kâ leetahſ — nabbaga tarba paleet nabbaga tarba, kad arri apſeltita buhtu!“

„Wai Suhſ to flaidri ſinneet?“

„Man labbas weffeligas azzis, to ar tahm redſeht gribbu, to redſu gan.“

„Tad Sums waijadſeja Dohrei padohma doht, lai fargahſ!“

„Lai wiſſu to ſuggu ſew us kalla dabbutu? Ko newarr peerahdiht, to nebuhs runnaht, tas irr bedre, kur paſcham ja-eekriht! Meitenes man ſchehl, bet kadeht nebij paſtahwiga! Sinnu gan, ka wezzas bahbas winnu peerunnajuſchas, kamehr padewahſ, kapeh; to darrija? Winna Dhgu Pehtera nemihl, kâ patte pee mannis ſchehlojahſ, tas preeſch winnas wehl flittaki; kaunâs deenâs ar tahdu wihru ſawee-notai buht, to newarr mihleht, ta gattawa elle wirſ ſemmes. Lai tahſ leetas eet kâ eedamas, Kaſpar, kas notiks, tas notiks. Wai gribbeet Dahrtei teikt, ka Pehters naw baggats? Buhs isrunnu deesgan pee rohſas, ſazzihſ, ka melderi apmellojeet; kad atreebſeetees, tad atkal tilſeet ſohbiti. Nepeeminneet wairſ to jauku ſapnu, nemmeet dſihwi tahdu par labbu, kahda ta irr; bes ſewas arri warr laimigs buht, kad prahts meerigs un wairaf newehlahſ, kâ paſcham irr. Eſz biju ar ween no zitteem atſchſirts, ſawu wezzaku ne kad nedabbuj redſeht, brahtu un mahſu arri naw, draugu nedabbuju un ſewas ne-nehmu, jo til daudſ nebij to diweem dſihwoht. Eâ weens pats ſawu muhſcha-zekku noſtaigaju, un ne kad ne-effu nelaimigs juttees.“

„Sums arri ne kad bruhſtes nebij!“

„Ko Suhſ no tam ſinneet! Mihleju til karſti, zil ween firſs jaunibas deenâs mihleht warr, bet tahdai mihleſtibai waijadſeja atſazzihſ, jo noprattu, ka tas newarr buht! To waijaga ſatram eeſpeht, un tizzeet man, til drihſ zilwelam firſs nepahrtruhſt wiſ, ka laudis to ſalka, kas dſeeſmas taiſa. Kaweju ſawu laiku ar labbahm grahmatahm un wehl ſcho baltu deen tam ſkohlmeiſteram pateizohſ, kas laſſihſ ismahzija. — Wai nahſſeet man lihdsi, Kaſpar?“

„Us kurreen?“

„Beemâ. Walkars jau mettahſ, nahzeet, naltſ naw zilwela draugs! Nakti nahſ flittas dohmas, ohdſchu dſimmums, kas ar labbo garru zilwela ſirbi zilnahſ.“

Bezzajam kâ runnajoht Kaſpars nolaida azzis; winnam prahtâ nahza, ka lauka-fargs tam lihdsi paſcham firſs dibbenam warroht redſeht.

„Sargatees, Sums flittas dohmas prahtâ,“ wezzais tahlak runnaja. „Bahdajeet, ka labbais engels neteet pahrwarrehts!“

„Prahtâ man ne ka naw,“ Kaſpars atbilbeja, „bet kad zerru atreebtees, to ne weens par kaunu newarr nemt.“

„Atreebſchana Suhſ paſchus, ne Dhgu Pehteri, ſamaitahſ.“

„Laiideet meerâ, gan ſinnaschu!“

Bezzais nehma duſmigu jaunelli ais rohſas un tam pahrmeſdams azzis ſkattijahſ.

„Un kad arri Suhſ winnu (Pehteri) ſamaitatu, tad lihdsi ar to pats ſewi isnihzinatu,“ wezzis kâ kâ luhgdams teiza. „Un kahds labbums Dahrtei no tam buhtu? Atstahjeet cenaidneeku ſawam liktenam, augſchâ ſehd teefas-fungs, kas katru wainu flaita un katru ſohdi. Nahzeet, mahjâs dſerſem kahdu kannu allus.“

„Negribbu dſert,“ Kaſpars ſpihtigi atteiza, „ja to darritu, tad trahſ paliktu! Al kas tas par kaunu! Ka tas drihſt eedohmatees, manni ar ſunneem rihtihſ, ja winna ſehtswiddû radditohſ! Wai tahdi wahrbi pahr galwu jalaiſch? Eſz to neſpehju, til dſiſki newarru paſemmotees! Winna bij klaht, kad Pehters to teiza un ar kantschuku graſſijahſ ſiſt.“

„Tad jau eſſeet weenreis fatikkuſchees?“ wezzais dohmigi praſſija. „Kadeht negreeſaht winnam zekka?“

„Kapeh; Pehters to nedarrija?“

„Nedusmojeetees, peepeſch niſnumſ daſchu nelaimê grubdis! Nahzeet lihdsi!“

„Ne, taggad wehl newarru,“ jaunelliſ teiza, „peh;ahſ nahſſchu, kad firſs meeriga buhs. Eita ween paſchi, krogâ tilſemees!“

Wehl weenreis wezzais Kaſparu uſluhloja, gahja tad prohjam un ar pirſtu krattidams beidſoht ſazzija:

„Kad tumſibas garri Sums uſmahzahſ, tad luhdſeet Deewu, lai palihdsi, kahrinatajus uſwarreht, peenemmeet wezza wihra padohmu, wiaſch daudſ to peedſihwojis un turra us Sums labbu prahtu!“

Bezzis aiſgabja, un ſaule norectedama firmus mattus tam apſeltija.

Jau puſſnaktſ bij pagahjuſe, kad daſchadi balſi ſauldami: „Ugguns-grehts, ugguns-grehts!“ Zeema eedſihwotajus iſtrauzeja.

Leela ſarkana blaſſma pee apſwaigſnota debbes atſpihdeja un duhmuſtats kâ no paſchas elles kahpa us augſchu.

„Submallas degg!“ kâ weens ohtram uſkleedſa un ſpannus, treppes un keltſchus ſagrahbuſchi brehtdami palihgâ ſteidſahſ.

Lauka-fargs wiſſu to nelaimi redſedams dohmaja, ka naſis tam zaur ſirbi eetu.

„Kur Kaſpars?“ wiaſch krobſeneeku panahzis praſſija, kas lihdsi ar dſehſejeem us ſubmallahm ſteidſahſ.

Krohdseeneku fchi jautafchana tohti isbaideja.

„Kaspars?“ winsch arri praffija, dohmaju, effam të wihru deefgan arri bes ta.“

„Wai winsch wehl naw atnahzis?“

„Waffar pehz pufsdeenas aisgahja, no ta laika ne-effu wiinna redsejis.“

„Winsch waffar ar melderi fatizzees, un effoht breefmigi bahruschees!“

Krohdseeneeks apstahjabs gribbedams peeri noslauzigt, jo wiinam refnuma deht eefchana grubti nahzabs; zitti pagahja garram, tif lauka-fargs pee wiinna paliffa.

„Ro dohmajeet pehz Kaspara praffidami?“ të refnais wallodu usnehma.

Lauka-fargs raustija plezzus un mannidams, fa jau par dauds fazzijis, steidsabs no jauna prohjam. Kaspara wahrdu atminnadamees tam prahta nahza, fa winsch to grehtu padarrijis.

Krohdseeneeks puhdams un elsdams lauka-fargu panahza; par Kasparu bij abbeem weenadas dohmas.

„Winsch waffar pehz pufsdeenas no mannis aisgahja,“ refnais stenedams teiza, „Dahrte wiinam bij paffat nahfufe, abbi aisgahja un no ta laika nesinnu, fur winsch palizzis. Wai waffar wiinna nefatiffat?“

„Ja,“ lauka-fargs dohmigi ar galwu metta.

„Kurrä weeta?“

„Ne tahlu no dsirnewahm; us mahjam eedams waddinaju, lai nahf lihds, un winsch dsibrabs pehzat atnahft.“

„Un nu dohmajeet, fa — “

„Nedohmaju ne fa, Stammi!“ wezzais ahtri krohdseenekam atbildeja. „Lai Deems pasarg, us kaut kahda zilwela kaunu dohmaht, kad to newarr peerahdiht.“

„Kad winsch to buhtu darrijis, kad winsch sudmallas buhtu aisdedsinajis — “

„No Deema Kunga puffes turreet mutti!“

„Nè, tad buhtu jarunna,“ refnais dusmodamees teiza, „tahds breefmigs zilwels janemm zeeti, lai newarr wairs flahdes darriht. Dhgu Behters wiinam leelu kaunumu padarrijis, to kattris sinnam un sinnam arri, fa Kasparam affinis karstas.“

Schinni azzumirflä runnatajeem weens wihrs garram pagahja.

„Beeteet kluffu!“ lauka-fargs wehl reis luhdja.

„Weens weenigs wahrds warr par dsirfsteli palift, kas pulwera muzzä eefriht! Ne weens us Kaspara labba prahta neturr, apdohmajeet jel to! Kas tur par trohffni?“

Mescha-mallä, fur ptawa fahfahs un fur zetsch tai pahri gahja, laudis bij leelu riaki mettusch; dsirdeja flarbi runnajoht un kahdu seewischki neschehligi blaujoht.

Krohdseeneeks ar lauka-fargu steidsabs tarpu; ta blahweja bij Briggite, meldera deeneft-meita.

Sudmallas aisdedsinatas,“ wiinna brehza, „dsihwojama ehla un schkuhnis degga us reises.“

No dusmahm wiffi eefleedsabs un meitu speeda, lai wehl wairaf stahstoht.

Wiinna par Kasparu stahstija, to tas sudmallas buhdams darrijis, fa ar rungu par lohgu flehgi fittis, puffes samengejis, pibles no dihka isbaidejis un pats effoht fa kahds wels isfattijses. Meldera ne-effoht mahjäs un puifis jau waffar no rihta brahlam kahjäs aisgahjis, fchi weena patte bijufe mahjäs.

„Wai dsirdeet?“ krohdseeneeks lauka-fargam praffija. „Ro nu fazziseet?“

Lauka-fargs grohsija galwu, preefsch wiinna bij fchabs seewas wahrdi tihri neeki; jo bes zittas peerahdsichanas wehl newarreja Kaspara par wainigu fauft.

Briggite wehl teiza, fa newarroht atminnetees, wai waffarä wiffas durwis aisflehgufe, effoht tohti baidijusees, dohmajoht gan, fa to ne-effoht darrijufe. Nakti usmohdusees, kad jau leesmains ugguns ween redsams; wiinna effoht behgufe prohjam, un us glahbschhanu ne dohmaht nedohmajufe.

Seewai të stahstoht klausitaji breefmigi draudeja, fa dedsinataju buhschoht gabbalös farauht.

Wifs tas pulks dewahs atkal us preefschu, bet jo tuwat ugguns-grehtam nahza, jo wairaf pahrllezinajabs, fa us glahbschhanas nefo dohmaht.

Schkuhnis pa wiffam, stakki lihds puffei nodegusch un sudmallas paschas lihdsinajabs ugguns wehmejam kalnam.

Ugguns-grehtam newarreja ne turweene tift, të fwelloschi degga, un wiffu duhschigakajam waijadsjea atlahptees.

Warreja flaidri redseht, fa blehdis to darrijis, jo ugguns tif ihfä laika newarreja no weenas ehlas lihds ohtrai tift un tif ahtri isplahstitees, kad til no weenas weetas buhtu iszehlees.

Bes tam wehl schkuhnis labbu gabbalu no dsihwojamas ehlas stahweja, un kad ugguns tur buhtu sahzees, tad sudmallu tif drihs nebuhtu aisfneedsis.

„Kaspars buhs to pedarrijis!“ weens ar aisfmafkuschu balfi eefauzabs, kamehr zitti bes padohma uggunü flattijabs; lauka-fargam taifniba, të fa ugguns pulwera muzzu, të fchee wahrdi kauschu firdis eededsinaja.

Lahstus, saimoschhanu un draudas ween taggad dsirdeja, un wezzais lauka-fargs par wolti nopuhlejabs gribbedams laudis apluffinaht.

„Ro winsch wehl tif dauds runna,“ kahds eefauzabs, „pats jau arri neleeds, fa Kaspars to darrijis, paffat, nu wehl gribb to blehdi aisstahweht!“

„Kur winsch palizzis, tas rattu-stabs?“ të wiffi krohdseenekam praffidami wirfä gahja.

„Mums waijag wiinna rohlä dabhuht!“ tas tehwinsch kleedsa, kas krühmös bij noklausijees, to

krohseneeks ar lauka-fargu runnaja. „Waijaga mel-
leht un pascha ugguns-grehtā eesweest.“

Ta bij ohtra dsirkstele, kas pulweri fritta, un
wissi usgawiledami scha runnataja padohmam pee-
fritta.

Schinnī azzumirkli arri Dahrte wihru pulkam
peestabhajs. Nabbadstai usnahza bailes, dsirdoht,
ka dsirnawas degg. Dabbuja sinnacht, ka laudis
fakla winnas pirmu bruhguna wainu, tadeht arri
dohmaja, us kahdu wihsi warretu Kasparu glahbt.

Dahrte newarreja tizzeht, ka winsch to darrijs,
lai gan wissi to pasuddinaja, tadeht gribbeja tohs
wihrus apturreht, kas Kaspara melleja, krohseneeks
libhs ar lauka-fargu winnai nahza palihgā.

Bet wiss bij welti, eelarsuschahs affinis nebij tif
drihs apmeerinajamas; kā wehtras, tā arri scho zil-
welu nespehja ne weens wairs sawaldiht.

Katris tizzeja, ka blehoneeks effoht wehl ugguns-
grehtam turwu, jo til ahtri newarrejis wis deesinn
zil tahlu aisbehgt.

Us weenreis kahds puists pasinnoja, ka sudmal-
lahm ohtrā puffē ap lohkā weens stahwoht, tas gan
buhshoht tas pats; Kaspara wahrdu sauzoht, effoht
tas aplohkā til smehjees ween.

(Us preefschu wehl.)

Wihles kunges sohbugalles!

Ka muhse leeles drauges Indreles isfplaude leeles fille
un falle sehwele kummases un ka es winneem esme rast-
jes eeks sawem gause gudrem wehstulem no leelem Sag-
gare pilsehtem par mannem gause leelem brihnumem par
to, ka Tewem bijusches til leeles kurasches, sapinketeles ar
paschem Sohze jaunlungem, ta nu man eeks schitem pa-
schem grahmatem jabrihnejes attal par to, ka Sehzes tā patt
kā Indreles irr ussahfusches pasches taifit leeles leelibes
un stribdibes-leetes ar Tewem eeks tahdem buhsenem, ka
wisse Sihde professeres un leelates mahzitajes warrete no-
lasset fawes pilte-mizzes ar wisseem peisalem un zittem
mattem no galwem un taifet leeles lehrumes un dumpes
eeksruhs sawem pataufem un ahrpuhs sawem pataufem,
ne diwe bet wessele trihs neddeles. Mannes wezjes drauges
Rebbe Jopfeles mannim teikusche to, ka wins dsirdejes to,
ka winnes wezjes tehwe tehwes irr weenreis runnajasches
ar sawem wezzem tehwe tehwe par to, ka winne wezje
tehwe tehwes irr lassijusches eeks tahdem leelem, wezzem,
gudrem grahmatem par to, ka pee fillem debbesem eeks
wezzem laikem muhse wezjes tehwe tehwes irr redsejusches
tahdes swaigsnes, kas gaussem leeles un kurrem pakkale
gause leeles astes, kas til breefmige spihdejusches, kā Sihde
naudes-maffes, bet winnes bijusches gause fhdres un til
spihdejusches us gause ihsem laikem. Ta nu es dohmeje
eeks wisseem sawem peezem Sihde prahtem, ka taggadejes
zilweles arr redse dauds fhdres swaigsnes ar leelem, smul-
sem, spihdoschem astem, bet dauds pulke wairak, ka muhse
wezje tehwe tehwes un ne eeks gaisem, bet us semnem.
Warrbuht ka winnes no gaisem irr notrittuses un irr grib-
bejusches uskrist tahdem dsihwem zilwelem, to winnes naw
trahpijusches! Tapedz arr nu eeks taggadejem laikem irr
usgabijusches leeles stipres drebbules, kā drudse drebbules,
us dauds zilwelem un winnes nu eesahfuses bruhfet stipre

drudse-drebbule-pulweres un dauds tahdes sahles no bud-
delem, kas ne mas naw til fhdres kā aste swaigsne astes.
Zaur to nu arr notittusches, ka mes — dehle dehles —
warrem redset ar wisseem sawem azzem un prahtem, ka
wisses taggadejes naude-maffes no ahrpuffem til patt smul-
kes, spohsches, kā muhse garres nanline-uswales un ster-
teletes elstines, bet no eeksuffem winnes gluse tumfches,
fhidres un sarahwuses kā wezje tahse stabbules. Dauds
zilweles ar tahdem fhidrem naude-maffem nu irr eesahfu-
sches kumedine-stiffes un zittes stunstiffes taifet. Weenes
tahdes proht eebehret til stunstige smilte eeks pulke zilwele
azzem, ka wisse eesahle eesnaudet un dohmet, un dohme
un dohme un dohme til ilge, kamehr pasches stunstiffe mei-
steres gluse isputtejes kā spalles woi kā schoffejes-puttef-
les pa wisseem pasauke gaisem. Zittes tahdes gudreneeks
attal isgudrejes zittes stiffes: winnes nobruhsteje eeks wi-
nusem par wesselem gruwem un kad winnes sah mellet
fawes tuffches naude-maffes, kas winnem ne mas naw
bijusches, tad naude-maffes irr palittusches eeks kohrtelem
eeks flappem, fur winnes arr ne mas naw bijusches, jeb
iskrittuses us eelem, fur winnes arr ne mas naw biju-
sches; var tahdem stunstiffem winnes nu dabbu well klat
par wesselem 10 rublem — rupjes, flittes uswahrdes, bet
winnes nu notrattejes kā funnes no rupjem wahrdem un
apdohmajes, ka winnem eeks rewise-rullem irr til weenes
pasches uswahrdes, un ka well irr dauds pulke wihsuses,
fur winnes well naw rahdijusches schittes grubtes stunstif-
tes. Well dauds pulke zittes tahdes gause grubtes stunstif-
tes, bet mes Sihdes gause bailiges zilweles no wisseem
stunstiffem un til ween pinterejemes ar tahdem stunstiffem,
to jaune pasauke un jaune mohde zilweles newarr wis
nosauzet par dailibem, bet fur dauds pulke saule taules
un grubte, flapje sweedre waijadfiges. Mes strahdajem ar
blektem, junte-findelem, fabrike-luppatelem, ar lohpe-, wai
sirge-, wai ersele-, wai funne-saulem, ar sefse-, beberke-,
falle-, runze- un tell-ahdinem, ar mahlere-spindjelem un
kannepe-ellem, jeb wai ar strohdere un zeppure leetem, us
to mes wisse — wai mases stufkes un knaules, jeb leeles,
stipres, salles zilweles — esmem gause leeles un gudres
stunstiffe meisterses un — ka kahdes kristiges zilweles jeb
Leische, Latweische un Wahze zilweles mus uspraffeje, zil
winnem waijadfiges tuhle-drehbes preeks sawem uswalkem,
tad mes turrejem leeles rehtenes un isrehtenejem 4½, jeb,
lai uswales irr pilniges, wesseles 4½ ohlektes; kad nu us
tahdem uswalkem ne-eet wairak tā 3½ ohlektes, tad mums
fhaidres, gohdiges rebbes istaise 1 ohlektes jeb 1½ ohlektes,
no kurrem nu attal isnahse preeks tahdem knaulem bilse
jeb zitte uswales. Woi schittes naw prahtiges stunstiffes?
labbales kā teatere-stunstiffes un kā wisses zittes stunstif-
tes, fur zilweles warre isbijetes kā no fausem tellahdinem,
ka winnes sah grabbet ar wisseem sawem raggem un naggem.

Lai wezjes Boreches Tewem palihdse us preefsche un
dohd Tewem dauds pulke dsihwibe un wessefibe! — bet no
dusmigem Sohzem un Sehzem, un Cholemem Gulemem
Baloiymem Tu fargejes kā no uggunem un sehwelem un
sehwele-pulwerem, ka winnes kullales nelezze us Tewem
muggurem, bet labbes drauges un padohme-dewejes us
wisseem muhssem gribbe paliffet

Tawes

Rebbe Schmulkes Peisakowizjes,
kas scho reise Tewem rastte no Memmele-pilsehtem,
pee lunterbande rohbeschem.

Atbildedams redaktehrs A. Leitan.

No Bensures atwehlets.

Rihgā, 4. Mai 1872.

Drifkehts un dabbujams pee bilichu- un grahmatu-drifketaja Ernst Plates, Rihgā, pee Pehtera-basnijas.